

กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถของครู สอนภาษาบาลี*

LEARNING MANAGEMENT PROCESS TO PROMOTE THE ABILITIES OF PALI LANGUAGE TEACHERS

พระมหาทรงชัย วิชยภเริ (ศิริ)

Phramaha Songchai Vijayabheri (Siri)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

Corresponding Author's Email: phramhathrngchaywichepheri@gmail.com

วันที่รับบทความ : 28 กันยายน 2568; วันที่แก้ไขบทความ 30 กันยายน 2568; วันที่ตอบรับบทความ : 2 ตุลาคม 2568

Received 28 September 2025; Revised 30 September 2025; Accepted 2 October 2025

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถของครูสอนภาษาบาลี พบว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาบาลีนั้นต้องสร้างเคล็ดลัทธิวิชาต่าง ๆ เช่น ขบคิดทฤษฎีให้แตกแยกประเด็นให้ถูก จับสาระสำคัญของเนื้อหาพระบาลีให้ได้ ดำเนินการสอนไปตามลำดับไม่วนวนสับสน และมีความพร้อมในการปรับปรุงแก้ไขเปลี่ยนแปลงและพัฒนาวิธีการสอนของตนให้สอดคล้องกับอัธยาศัยของนักเรียนอยู่เสมอ เนื่องจากครูผู้สอนบาลีจะต้องเป็นที่พึ่งและเป็นที่หวังของนักเรียนพระบาลีได้อย่างแท้จริง มีการประมวลความรู้ทุกสัปดาห์ด้วยการทำข้อสอบ หลักการอ่านภาษาบาลีโดยเริ่มทำความรู้จักกับสระและพยัญชนะในภาษาบาลีการใช้ตัวสะกดและสัญลักษณ์ต่างๆที่มีใช้ในหลักสูตรบาลี โดยครูผู้สอนต้องทำการบ้านเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะเข้าสอนทุกครั้งโดยคิดหาวิธีที่จะอธิบายให้เด็กเข้าใจได้ง่ายและจดจำได้นาน มีการนำ Q&A (ถาม-ตอบ) ในเนื้อหาที่เรียนทุกครั้งหรือผู้สอน

Citation:

* พระมหาทรงชัย วิชยภเริ (ศิริ). (2568). กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถของครูสอนภาษาบาลี.

วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม, 3(6), 16-32.

Phramaha Songchai Vijayabheri (Siri). (2025). Learning Management Process To Promote The Abilities Of Pali Language Teachers. Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(6), 16-32.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

ถามนักเรียนเพื่อเช็คความเข้าใจ และมีการสอบวัดผลในแต่ละสัปดาห์ทั้งด้านการอ่านและเนื้อหา

คำสำคัญ: กระบวนการจัดการเรียนรู้, ความสามารถของครูสอนภาษาบาลี, ภาษาบาลี

Abstract

This academic article aims to study the learning management process to enhance the abilities of Pali language teachers. It was found that teaching Pali requires developing various subject skills, such as analyzing theories in depth, correctly identifying key points, capturing the main content of Pali texts, conducting lessons in a sequential and non-confusing manner, and being ready to improve, correct, modify, and develop teaching methods to suit the students' characteristics at all times. Since Pali teachers must truly be reliable and aspirational figures for their students, knowledge is reviewed weekly through exams. The principles of reading Pali include starting with familiarizing oneself with Pali vowels and consonants, the use of spelling and various symbols in the Pali curriculum. Teachers must prepare lessons in advance by devising methods to explain concepts so that students can understand easily and remember for a long time. In every lesson, a Q&A (question-and-answer) session is conducted, or teachers ask students to check understanding. Weekly assessments are also conducted to evaluate both reading and content comprehension.

Keywords: Learning management process; The ability of Pali language teachers; Pali language

บทนำ

Active Learning เป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ให้ผู้สอนหรือผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีส่วนร่วมได้ลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์และนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอนด้วยความมั่นใจ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและการสื่อสารด้วยความเป็นกันเองในบรรยากาศที่เป็นกันเอง เป็นการเน้นพัฒนาศักยภาพของครู ให้ได้รับความรู้พื้นฐานหรือแนวคิดเบื้องต้นตามเนื้อหาที่จะ

อบรม ในขนาดเดียวกันนั้นก็เสริมกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ มีความสามารถในการประยุกต์ (Application) ความรู้มาใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามสถานการณ์ต่างๆ ได้ด้วยการเชื่อมโยงหรือเป็นการบูรณาการ (Integration) เข้ากับการเรียนการสอนของครูค้นพบ ศักยภาพของตนเองและเห็นคุณค่าคนอื่นสามารถที่จะเข้าใจมิติตนเองและผู้อื่น (Human Dimension) มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นการปรับภาวะความรู้สึก (Caring) ให้เกิดความมั่นใจตระหนักในคุณค่า (Values) และพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง (Learning how to lean) ซึ่งจะต้องอาศัยประสบการณ์และการใส่ใจเป็นแกนสำคัญ ซึ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุก เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติของผู้เรียนที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้และความสามารถอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ วิธีการ/กิจกรรมที่ครูหรือผู้เกี่ยวข้องนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ตามเป้าหมายวัตถุประสงค์ สอดคล้อง เชื่อมโยงกับมาตรฐานตัวชี้วัด ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้คือกระบวนการ/วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ซึ่งจะมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยกิจกรรมการเรียนรู้มีผลต่อผู้เรียน ในการกระตุ้นความสนใจ สนุกสนาน ตื่นตัวในการเรียน มีการเคลื่อนไหว เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ การใช้ทักษะชีวิต ฝึกความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกัน และคุณลักษณะที่ดี นอกจากนี้ กิจกรรมการเรียนรู้ ยังต้องส่งเสริมทักษะกระบวนการต่าง ๆ เช่น การคิดสร้างสรรค์ การสื่อสาร การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม การบริหารจัดการ การสร้างสรรค์นวัตกรรม โดยผู้สอนมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ

จากการศึกษาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนภาษาบาลี พบว่า ปัญหาการจัดการเรียน การเรียนรู้ครูผู้สอนภาษาบาลี คือ กระบวนการเรียนรู้ของครูผู้สอนไม่ส่งเสริมให้นักศึกษาภาษาบาลีมีทักษะการแสวงหาความรู้และเรียนรู้ อย่างมีปฏิสัมพันธ์จนส่งผลให้เกิดความรู้ความเข้าใจ การเชื่อมโยงประโยค จนทำให้ผลการเรียนรู้เกิดขึ้นรวมถึงบรรยากาศไม่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนน้อยหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ เนื่องจากปัจจุบันในภาพรวมการจัดการเรียนการสอนบาลีของคณะสงฆ์ไทย หลักสูตรที่ใช้ในการศึกษามีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาทั้งแผนกบาลีเนื่องจากข้อกำหนดต่าง ๆ ของหลักสูตรจะเป็นมาตรฐานในการจัดการศึกษาของกลุ่มเป้าหมายตามเนื้อหาสาระการเรียนรู้ภาษาบาลีให้เกิดความกระชับ เหมาะสมแก่ พระภิกษุสามเณร ทั้งยังเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนในการดำเนินการจัดการการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายใน

ด้านความรู้เนื้อหา ทักษะกระบวนการต่าง ๆ จากการเรียนรู้รวมถึงด้านการศึกษาเล่าเรียนบาลี ทำให้พระภิกษุสามเณร (พระวโรวาท วิสุโท (โคษา), 2564)

ดังนั้น กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถของครูสอนนักศึกษาภาษาบาลีเกิดความรู้ ทักษะ กระบวนการ กลวิธีที่สนับสนุนการเรียนรู้เชิงรุก (active learning) คือ กระบวนการเรียนการสอนที่ทำให้ครูผู้สอนภาษาบาลีได้เสริมศักยภาพของครูผู้สอนภาษาบาลี และส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถของครูสอนภาษาบาลีต่อไป

กระบวนการเรียนรู้ของครูสอนภาษาบาลี

การจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาและความเชื่อ “คิดเป็น” นี้จึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างของแต่ละบุคคล ความสามารถในการเรียนรู้ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการแสวงหาข้อมูลข่าวสาร ความรู้ด้วยตนเองจากสื่อต่าง ๆ จากแหล่งวิทยาการที่มีหลากหลายในชุมชน เคารพในความรู้ และประสบการณ์ที่ผู้เรียนแต่ละคนมีอยู่ว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่า (ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน, 2553) ซึ่งการเรียนรู้ เป็นการบวนการที่ผู้เรียนสามารถนำเอาความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง ช่วยให้เกิดความรู้ ทักษะ เจตคติเพิ่มขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตต่อไปได้ด้วย ดังที่ ทวีป อภิสสิทธิ์ (2529) ได้กล่าวเกี่ยวกับปรัชญาและความเชื่อว่าเป็นเหมือนดาวเหนือนำไปสู่การปฏิบัติที่สอดคล้องตามปรัชญาและความเชื่อที่ผู้นั้นยึดถือ เช่นเดียวกับปรัชญาหรือความเชื่อเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน “การคิดเป็น” จึงเป็นเหมือนดาวเหนือนำทางในการพัฒนาหลักสูตร สื่อ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมิน เป็นต้น ให้ไปสู่จุดหมายปลายทางตามปรัชญา และความเชื่อที่ว่ามนุษย์เราทุกคนมีความแตกต่างกัน สิ่งที่คุณต้องการเหมือนกันคือ “ความสุข” ความสุข ของแต่ละคนก็มีระดับแตกต่างกันออกไป คนเราจะมีมีความสุขได้จะต้องรู้จักการ “ปรับ” ตนเอง และจะต้อง “คิดเป็น” แก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้ โดยมีกระบวนการคิดและตัดสินใจอยู่บนพื้นฐาน “การมีข้อมูล” ที่รวบรวมทั้งประกอบการคิดและการตัดสินใจอย่างน้อย 3 ด้าน คือ 1) ข้อมูลจากตนเอง 2) ข้อมูลด้านวิชาการ 3) ข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เมื่อนำมาประมวลเข้าแล้วจึงตัดสินใจภายใต้กรอบแห่งคุณธรรม เมื่อตัดสินใจแล้วจึงนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป หากบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ก็ถือว่าประสบความสำเร็จ มีความสุข แต่ถ้าตัดสินใจและนำไปปฏิบัติแล้วยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ก็

ให้กลับไปทบทวนแสวงหาข้อมูลทั้ง 3 ด้าน ให้ครบถ้วน จนกว่าจะสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้สำเร็จ และมีความสุขตามต้องการต่อไป

ดังนั้นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงกำหนดให้ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองตามความสนใจที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล และเพื่อให้มีการถ่ายโอนแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ที่แต่ละคนมีอยู่หรือแสวงหามาได้ จึงกำหนดให้ต้องมีการพบกลุ่มเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนถ่ายโอนความรู้ซึ่งกันและกันในกลุ่มไว้ด้วย และปรัชญาแนวคิดที่สอดคล้องกับหลักการและทฤษฎีการเรียนรู้ใหม่ ๆ ในปัจจุบัน เช่น 1) หลักการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนี้มาจากความเชื่อที่ว่า การเรียนรู้ของคนเราเป็นกระบวนการสร้างความรู้ขึ้นด้วยตนเองและผู้เรียนเอง โดยครูเป็นผู้ช่วยจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยให้เกิดการสร้างความรู้มากกว่าการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียน ดังนั้นกระบวนการการสร้างความรู้จึงต้องอ้างอิงจากประสบการณ์ของผู้เรียน เป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นฝ่ายกระทำ ซึ่งจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่พลวัตของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการเรียนรู้ในลักษณะนี้ จึงเน้นในลักษณะทางสังคมของการเรียนรู้ที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง และระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน ผลก็คือ เกิดการขยายตัวของเครือข่ายความรู้ที่มีอยู่ออกไปอย่างกว้างขวาง โดยอาศัยการแสดงออกทางภาษา ได้แก่ การพูดและการเขียนเป็นเครื่องมือในการแลกเปลี่ยน วิเคราะห์และสังเคราะห์ความรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทร่วมกันในการพัฒนาตนเองให้เต็มศักยภาพ โดยเน้นทักษะกระบวนการมีส่วนร่วมในการแสดงออก การลงมือปฏิบัติจริง การประกอบอาชีพระหว่างเรียน การทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มที่บรรยากาศการเรียนเป็นประชาธิปไตย การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรวมถึงการสอดแทรกกิจกรรม การพัฒนาบุคลิกภาพ และการพัฒนาลักษณะนิสัยบางอย่างลงไปในกระบวนการเรียนรู้อย่างผสมผสาน ทำให้หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางดังกล่าวนี้ จึงเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Participation) เกิดการเรียนรู้จริงเห็นจริงด้วยตนเอง (Insight) มีความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) มีเสรีแห่งการเรียนรู้ (Freedom) ด้วยการให้ความสำคัญแก่กระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) เพื่อส่งเสริมผู้เรียนให้พัฒนาไปตามศักยภาพของตนเอง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จึงถือว่า การเรียนรู้ทั้งมวลมีความหมายต่อผู้เรียน เป็นทรัพย์สินทางปัญญาเฉพาะบุคคล ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้ทำกิจกรรมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง การจัดการเรียนควรเป็นแบบบูรณาการและการพัฒนาในตัวผู้เรียนอย่างสมบูรณ์ การเรียนรู้ตอบสนองความแตกต่าง

ของแต่ละบุคคลให้สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างกว้างขวาง ผลสำเร็จของการเรียนรู้นั้น สามารถดูได้จากพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปของผู้เรียน (ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน, 2553) 3) การเรียนรู้ด้วยตนเองนี้แท้จริงแล้ว เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความอยู่รอดของมนุษย์เรานั้นเอง เปรียบเทียบให้เข้าใจง่าย ๆ เหมือนกับการหิวของมนุษย์เรา ถ้าผู้ใดหิวอาหารหายหิวได้ฉับไฉ การเรียนรู้จะต้องเกิดจากการแสวงหาและเรียนรู้ด้วยตนเองฉับนั้น การเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงเป็นการเรียนรู้ที่ยอมรับศักยภาพความแตกต่างและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนว่าเป็นผู้มีความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง เพื่อให้สามารถดำรงตนเองอยู่ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างมีความสุขได้ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกระบวนการพัฒนาทางจิตวิทยาที่ว่า “เมื่อเติบโตและเรียนรู้มากขึ้น คนเราจะเปลี่ยนบุคลิกภาพจากการพึ่งพาผู้อื่นไปสู่การรับผิดชอบพึ่งพาตนเองมากขึ้น และการมีความรับผิดชอบพึ่งพาตนเองได้ ก็คือการบ่งบอกให้รู้ว่าบุคคลผู้นั้นได้พัฒนาตนเองไปสู่การเรียนรู้ได้ด้วยตนเองนั่นเอง” การเรียนรู้ด้วยตนเองนี้ได้ใช้เป็นหลักการสำคัญในการจัดการศึกษาผู้ใหญ่เพียงแต่ในระยะเริ่มแรกนั้นสัดส่วนของการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองยังมีน้อย 4) หลักสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ มีดังนี้ (เชิรศรี วิวิธศิริ, 2534)

- 1) การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับแรงจูงใจ 2) การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับความสามารถในการเรียนรู้
- 3) การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีต 4) การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้เรียน
- 5) ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีความสนใจและต้องการที่จะเรียน 6) ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้เมื่อสิ่งนั้นมี
- ความจำเป็น 7) ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีเมื่อบทเรียนนั้นสัมพันธ์กับสภาพปัญหาที่มีอยู่จริงในสังคม
- 8) ผู้ใหญ่จะเรียนได้ดี เมื่อได้ใช้ความรู้ความสามารถความถนัดและเวลาของตนอย่างเต็มที่
- 9) ผู้ใหญ่จะเรียนรู้ได้ดีในบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่เป็นกันเอง 10) การสอนที่สอดคล้องกับ
- ลักษณะสำคัญเฉพาะของผู้ใหญ่ 11) ประสิทธิภาพการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับประเมินผลที่
- สม่าเสมอ 12) ผู้ใหญ่ต้องการแนะแนว ไม่ใช่การสอน บอกให้จำหรือทำแบบทดสอบ 13) การ
- เรียนรู้ของผู้ใหญ่ควรใช้วิธีที่หลากหลาย ตามความเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้
- ของผู้ใหญ่ และ 14) การเรียนรู้ของผู้ใหญ่สามารถเพิ่มพูนขึ้นจากความรู้ความคิดใหม่ ๆ ความ
- หลากหลาย ความท้าทาย ดังนั้นหลักการจัดการเรียนการสอนและการประเมินที่ตอบสนอง
- ชีวิตดังกล่าวสอดคล้องกับปรัชญาและความเชื่อของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่มุ่งเน้นให้
- ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติลงมือค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้
- แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงพร้อม ๆ ไปกับการได้รับความรู้และประสบการณ์จากการลงมือ

ปฏิบัติและแก้ปัญหาจริงที่เกิดขึ้น เกิดการเรียนรู้จากการเปรียบเทียบประสบการณ์เดิมกับประสบการณ์ใหม่ที่เพิ่มขึ้น ทำให้สามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

ลักษณะของกระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่สามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างครบถ้วนรอบด้านนั้น อาจารย์ต้องเป็นกัลยาณมิตร รักเมตตา เอาใจใส่ต่อผู้เรียนทุกคน ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบเป็นขั้นตอนโดยต้องมีการวางแผนการสอนที่นำข้อมูลทั้งจากหลักสูตรความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่นมาใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นให้นักเรียนได้ฝึกคิดปฏิบัติจริงแสวงหาความรู้เรียนรู้ร่วมกัน อาจารย์จัดการเรียนการสอนให้เชื่อมโยงกับสภาพชุมชนและสิ่งแวดล้อมปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและลักษณะที่พึงประสงค์ การจัดการเรียนการสอน จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศให้ผู้เรียนเกิดความสุขความสำเร็จและได้พัฒนาเต็มศักยภาพ ใช้สื่อการเรียนการสอนที่หลากหลาย และประเมินผลการเรียนทุกด้านอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือที่เหมาะสม และลักษณะของการจัดกระบวนการเรียนรู้ จะเกิดขึ้นได้ใน 3 ระดับ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ.สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558) 1) ระดับผู้เรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดหมายกิจกรรม และวิธีการเรียนรู้ ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง รวมทั้งร่วมประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้ตามศักยภาพ ความต้องการ ความสนใจ และความถนัดของแต่ละคน 2) ระดับห้องเรียน ดังนี้ 2.1) ผู้เรียน ประกอบด้วย ได้คิดเอง ทำเอง ปฏิบัติเอง และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ในเรื่องที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตจากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีส่วนร่วมในการกำหนดจุดหมายกิจกรรม และวิธีการเรียนรู้สามารถเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาการเรียนรู้ 2.2) ครูเป็นผู้วางแผนเบื้องต้น ทั้งเนื้อหาและวิธีการแก่ผู้เรียน จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ 3) ระดับนอกเหนือห้องเรียน เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงศักยภาพและความต้องการของผู้เรียนให้ผู้เรียนมีโอกาสได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนการสอนทุกขั้นตอน ปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้นั้น มีดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558)

1) กระบวนการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดี ถ้าผู้เรียนมีโอกาสคิด ทำสร้างสรรค์ โดยที่ครูช่วยจัดบรรยากาศการเรียนรู้ จัดสื่อ และสรุปสาระการเรียนรู้ร่วมกัน 2) คำนึงถึงความต่างระหว่าง

บุคคล ในด้านความสามารถทางสติปัญญา อารมณ์ สังคม ความพร้อมของร่างกายและจิตใจ 3) สารการเรียนรู้ความสมดุล เหมาะสมกับวัย ความถนัด ความสนใจของผู้เรียน และความคิดหวังของสังคม ทั้งนี้ผลการเรียนรู้จากสาระและกระบวนการจะต้องทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดี และมีความสุขในการเรียน 4) แหล่งเรียนรู้มีหลากหลาย และเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้แหล่งค้นคว้าหาความรู้ตามความถนัดความสนใจ 5) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครูและระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน มีลักษณะเป็นกัลยาณมิตรที่ช่วยเหลือเกื้อกูล และห่วงใย มีกิจกรรมร่วมกันในกระบวนการเรียนรู้คือแลกเปลี่ยนความรู้ ถักทอความคิด พิชิตปัญหาร่วมกัน 6) ศิษย์มีความศรัทธาต่อครูผู้สอน สาระที่เรียน รวมทั้งกระบวนการที่จะก่อให้เกิดการเรียนรู้ ผู้เรียนใฝ่รู้ มีใจรักที่จะเรียนรู้ ทั้งนี้ครูต้องมีความเชื่อว่าศิษย์ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน 7) สาระและกระบวนการเรียนรู้ เชื่อมโยงกับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวของผู้เรียน จนผู้เรียนสามารถนำผลการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง และ 8) กระบวนการเรียนรู้มีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายอื่น ๆ เช่น ชุมชน ครอบครัว องค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และร่วมมือกันให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และได้รับประโยชน์จากการเรียนสูงสุด

ทักษะความสามารถของครู

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2560 – 2579) และแผนการศึกษาแห่งชาติ วิชาชีพครู และการผลิตครูไว้ในยุทธศาสตร์ที่ 3 เป้าหมายข้อ 3.6 ว่าระบบการผลิตครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้ระดับมาตรฐานสากล มีตัวชี้วัดที่สำคัญ เช่นมีฐานข้อมูลการใช้ ครู แผนการผลิตครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาในระยะ 10 ปี และเป้าหมายข้อ 3.7 ว่าครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น สอดคล้องกับข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพครู มี 11 มาตรฐาน โดยในแต่ละมาตรฐานประกอบด้วยความรู้ และสมรรถนะ ซึ่งความเป็นครูเป็นหนึ่งในมาตรฐานวิชาชีพครูที่หลักสูตรการผลิตครูจะต้องจัดการเรียนรู้ให้เป็นไปตามมาตรฐาน ของคุรุสภา ดังนั้นการศึกษาในยุค 4.0 เพื่อเตรียมคนสู่ศตวรรษที่ 21 ครูจึงเป็นบุคคลสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการพัฒนาเยาวชนในประเทศให้มีคุณภาพ ส่งผลให้สถาบันการผลิตครูต้องจัดการเรียนรู้เพื่อให้ นักศึกษามีสมรรถนะที่จำเป็นในการศึกษายุคศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะสมรรถนะความเป็นครู ซึ่งเป็นตัวที่กำหนดรายละเอียดของพฤติกรรมและการแสดงออก

เป็นการตอบ คำถามว่า “ทำอย่างไรที่จะทำให้งานที่ได้รับมอบหมายประสบผลสำเร็จ (How)” มากกว่าการตอบว่า “อะไรเป็นสิ่งที่หัวหน้างานคาดหวังหรือต้องการ (What)” ทั้งนี้การกำหนดความสามารถ จะแบ่งออกเป็น 3 มุมมอง ได้แก่ KSA ซึ่งมีความหมายแตกต่างกันไป ดังต่อไปนี้ (อาภรณ์ ภู่วิทยพันธุ์, 2558)

1) ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ข้อมูลหรือสิ่งที่ถูกสั่งสมมาจากการศึกษาทั้งในสถาบัน การศึกษา สถาบันฝึกอบรม/สัมมนา หรือการศึกษาด้วยตนเอง รวมถึงข้อมูลที่ได้รับจากการ สนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์กับผู้รู้ทั้งในสายวิชาชีพเดียวกัน และต่างสาย วิชาชีพ

2) ทักษะ (Skills) หมายถึง สิ่งที่จะต้องพัฒนา และฝึกฝนให้เกิดขึ้นโดยจะต้องใช้ระยะเวลาเพื่อฝึกปฏิบัติให้เกิดทักษะนั้นขึ้นมา

3) พฤติกรรมที่พึงปรารถนา (Attributes) คือ สิ่งที่ต้องการต้องการให้เป็น เช่น ความใฝ่รู้ ความซื่อสัตย์ ความรักในองค์กร และความมุ่งมั่นในความสำเร็จ

พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับราชบัณฑิตยสภา (2558) ได้ให้ความหมายของคำว่า สมรรถนะ หมายถึง ความสามารถที่แสดงออกทางพฤติกรรม และการกระทำในการปฏิบัติตน และปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ โดยประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ให้เหมาะสม สอดคล้องกับบริบทของสังคม และวัฒนธรรมในสถานการณ์ที่หลากหลายในวิชาชีพครูให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสมรรถนะความเป็นครูจึงมีคุณลักษณะของบุคคลที่มีความรู้ มีทักษะ มีคุณลักษณะของครูที่ดี มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม มีความรู้ เป็นบุคคลที่มีคุณภาพของสังคมทุกระดับ (สุริรัตน์ อาริรักษ์สกุล ก้องโลก, 2561)

สอดคล้องกับอภิภา ปรัชญพฤทธิ์ (2561) ความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเฉพาะที่จำเป็นสำหรับการประกอบวิชาชีพครูโดยครอบคลุมทั้งสมรรถนะพื้นฐาน และสมรรถนะที่จำเป็นของครูยุค 4.0 โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสามารถในการสอนหรือพัฒนาให้นักเรียนมีสมรรถนะแกนกลางของการศึกษายุค 4.0

คุณลักษณะของครู-อาจารย์ที่ดี

คุณธรรมของครู-อาจารย์ ตามหลักพุทธศาสนา หรือคุณธรรม ซึ่งเป็นธรรมสำหรับครู อาจารย์ยึดถือ ปฏิบัติเพื่อสร้างศรัทธาและยึดมั่นในความดี มีอยู่ 7 ประการ คือ 1) ปิโย คือ การทำตัวให้เป็นที่ยรักแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป 2) ครุ คือ การเป็นบุคคลที่มีความหนักแน่น มีจิตใจมั่นคง มีความรู้และน่าเคารพ 3) ภาวนิโย คือ การเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้มี ความประพฤติอันดีงาม 4) วตฺตา จ คือ เป็นผู้มีความมานะในการตักเตือนสั่งสอน โดยไม่เกรงกลัวว่าจะ เกลียดหรือ โกรธ มีความเฉลียวฉลาดในการใช้คำพูด 5) วจนฺทโม คือ เป็นผู้มีความอดทนต่อถ้อยคำ โดยมีเจตนาดีเป็นที่ตั้ง 6) คมภิรํ กถํ กตฺตา คือ การรู้จักสอนจากง่ายไปหายากหรือความลึกซึ้งโดยลำดับ 7) โน จญฺฐา เน นิโย ชเย คือ การรู้จักแนะนำในทางที่ถูกที่ควร ไม่แนะนำนอกกลุ่มนอกทาง ยุทธนา อักขิโสภา ได้สรุปคุณลักษณะที่ดีของครูโดยทั่วไปเพิ่มเติมว่า ควรจะเป็นผู้ที่มี ความประพฤติดี มีบุคลิกภาพดี มีความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ในการถ่ายทอดวิชาความรู้ เป็นผู้เสียสละและมีมนุษยสัมพันธ์ดี (สุจริต เพียรชอบ, 2540) ดังนั้นคุณลักษณะครูที่ดีเป็น 4 ลักษณะ ดังนี้

1) คุณลักษณะด้านส่วนตัว คือ มีบุคลิกภาพดี กริยาวาจาสุภาพ แต่งกายสะอาดมี อารมณ์ มั่นคง มองโลกในแง่ดี มีความกระตือรือร้น ความเป็นมิตรกับผู้เรียน ผู้บริหาร เพื่อน ครู และผู้ปกครองได้ดีมีความสามารถปรับตัวเข้ากับผู้เรียน อดทนอดกลั้นต่องานที่มีความ ยากลำบาก เป็นคนกล้า ความเป็นตัวของตัวเอง มีลักษณะเป็นผู้นำ มีเหตุผล ให้ความร่วมมือ มีสุขภาพดี รู้จักกาลเทศะ น่ารัก น่าเคารพ

2) คุณลักษณะด้านวิชาการ คือ มีสติปัญญาดี มีความรู้ในวิชาที่สอนดี มีความรู้ในวิชา สามัญมีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพ รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้ และหมั่นแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่ เป็นนิจ ชอบอ่านหนังสือ ทำงานอย่างเป็นระบบ

3) คุณลักษณะทางด้านวิชาชีพ คือ มีความรัก ความศรัทธาและความผูกพันต่อ วิชาชีพ มีความรักความเมตตาผู้เรียน รับรู้ปัญหา ให้คำแนะนำและความช่วยเหลือ มีความ รับผิดชอบตั้งใจ มีความสุขกับการสอน มีความสามารถในการสื่อสาร สามารถอธิบายและตอบ คำถามได้อย่างชัดเจน มีวัฒนธรรมและเป็นผู้นำทางด้านวัฒนธรรมชุมชน ชยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด และอดทน รู้จักสำรวจและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ มีระเบียบวินัย เคารพกติกา สามารถทำงานอย่างเป็นอิสระ มีความยุติธรรมและปราศจากความลำเอียง

4) คุณลักษณะด้านสมรรถนะและประสิทธิภาพในการสอน คือ สอนดี สอนเข้าใจแจ่มแจ้ง ใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลายเหมาะสมกับเนื้อหาและผู้เรียน รู้จักปรับปรุงเทคนิคการสอน แสวงหาแนวทางใหม่ ๆ ในการเรียนการสอน บันทึกการสอน ใช้สื่อการเรียนการสอน และรู้จักดัดแปลงวัสดุอุปกรณ์เหลือใช้มาเป็นสื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม ประเมินผลการเรียน ตามวัตถุประสงค์และใช้ผลการประเมินในการปรับปรุงการเรียนการสอน มีความสามารถในการจัดชั้นเรียน และบรรยากาศของชั้นเรียนจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้และความคิดเสมอ จัดทำแผนการสอน

สุวัฒน์ งามยิ่ง (2537) อ้างอิงจาก Hessong and Weeks ได้สรุปเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูที่ดีไว้ ดังนี้

1) เป็นผู้มีความรอบรู้ (being knowledgeable) มีความรู้ ความเข้าใจในวิชาการต่าง ๆ ซึ่งได้ศึกษาเล่าเรียนมาเป็นอย่างดี มีความแม่นยำในวิชาที่สอนตลอดจนวิชาการอื่น ๆ ตามสมควร

2) เป็นผู้มีความอารมณ์ขัน (being humorous) คือ เป็นผู้ที่สามารถสอดแทรกอารมณ์ขันหรือ ทำให้การสอนสนุกสนาน

3) เป็นผู้มีความยืดหยุ่นผ่อนปรน (being flexible) การมีความสามารถในการเปลี่ยนแปลง แก้ไขหรือปรับเปลี่ยนสภาพการณ์ให้เหมาะสมกับการสอนได้ ครูจำเป็นต้องรู้จักยืดหยุ่น ในการอบรมสั่งสอน สามารถปรับเปลี่ยนแผนการเรียนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ดี

4) เป็นผู้มีความตั้งใจทำงานให้ถึงขีดสุด (being upbeat) เป็นผู้ที่ยินดีในภารกิจทางการสอน จะไม่มองว่าการสอนเป็นเพียงภารกิจที่ต้องรับผิดชอบเท่านั้น แต่จะยินดีเมื่อได้สอน หรืออุทิศเวลาให้กับการทำงานอย่างเต็มที่

5) เป็นผู้มีความซื่อสัตย์ (being honest) ความซื่อสัตย์จริงใจเป็นสิ่งที่ทำให้ศิษย์ เกิดความ เชื่อถือไว้วางใจ และมั่นใจที่จะปฏิบัติหรือกระทำตามคำสั่งสอนของครู

6) เป็นผู้มีความชัดเจน (being clear and concise) สามารถทำให้ผู้ที่สัมพันธ์ ด้วยเข้าใจได้รวบรัดชัดเจน เป็นผู้มีความสามารถในการสื่อสารทั้งการใช้ภาษาพูดและภาษาเขียน นอกจากนี้ การปฏิบัติหน้าที่การงานใด ๆ ก็ต้องปฏิบัติด้วยความชัดเจนโปร่งใส ถูกต้องตามหลักการ และระเบียบแบบแผนของราชการ

7) เป็นคนเปิดเผย (being open) คือ เป็นคนที่ไม่ทำตัวลึกลับ เจ้าเล่ห์ หน้าไหว้หลังหลอกแต่เต็มใจเปิดเผยให้คนอื่นรับรู้ และรู้จักยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเข้าใจ

8) เป็นผู้มีความอดทน (being patient) เป็นผู้มีความเพียรพยายามหรือขยัน ช้นแข็ง สำหรับครูต้องมีคุณสมบัติข้อนี้มากเป็นพิเศษเพราะนอกจากจะอดทนในเรื่องอื่น ๆ แล้วยังต้องอดทนต่อพฤติกรรมต่าง ๆ ของศิษย์อีกด้วย

9) เป็นแบบอย่างที่ดี (being a role model) ครูเป็นบุคคลที่ต้องกระทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์และสังคม ศิษย์ต้องมีแบบอย่างที่ถูกต้องดีงามเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของตน

10) เป็นผู้สามารถประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติได้ (being able to related theory to practice) การนำเอาความรู้ที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียนไปใช้ให้เกิดผลอย่างมีประสิทธิภาพ นั้น บางครั้งสภาพความเป็นจริงไม่เหมือนกับทฤษฎีที่เรียนมา ครูต้องสามารถประยุกต์ ทฤษฎีไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

11) เป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง (being self-confident) การกล้าตัดสินใจโดยสามารถเลือกวิถีทางที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาต่าง ๆ หรือวิถีทางที่ดีที่สุดในการกระทำต่าง ๆ ครูต้องสามารถพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง โดยการสั่งสมประสบการณ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการสอนให้มากที่สุด ครูต้องเชื่อมั่นในสิ่งที่ตนสอนด้วย

12) เป็นผู้มีความสามารถในศิลปะวิทยาการหลาย ๆ ด้าน (being diversified) ครูที่ประสบความสำเร็จจะต้องมีความรู้และความสามารถในการวิทยาการอื่น ๆ ด้วยความรู้ลึกพิเศษเป็นความสามารถเฉพาะตัวที่จะช่วยให้ผู้ประกอบวิชาชีพครู อาจจะต้องใช้เพื่อช่วยให้งานในหน้าที่ครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

13) เป็นผู้แต่งกายเหมาะสมและมีสุขอนามัยส่วนบุคคลดี (being well groomed and having personal hygiene) ผู้ประกอบวิชาชีพครูต้องแต่งกายสุภาพเรียบร้อยและสะอาดอยู่เสมอ สวมใส่เสื้อผ้าถูกกาลเทศะเหมาะสมกับความเป็นครูหรือแต่งกายตามรูปแบบที่ทางสถานศึกษากำหนด นอกจากนี้ สุขอนามัยส่วนบุคคลของครูก็เป็นสิ่งสำคัญ ทั้งสุขภาพร่างกายและจิตใจ สุขภาพ ของครูจึงมีผลให้การสอนประสบความสำเร็จด้วยดี

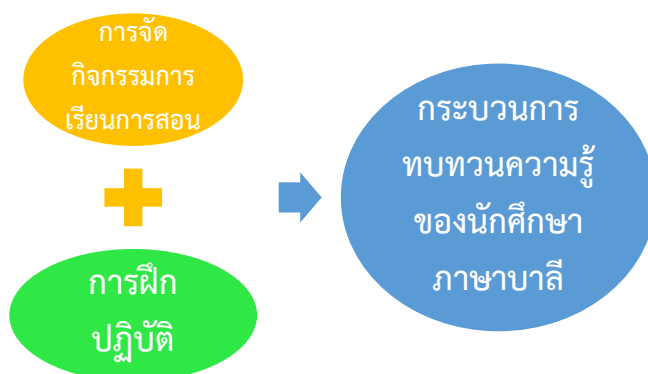
สมรรถนะของครูผู้สอนภาษาบาลี

สมรรถนะของครูผู้สอนประกอบด้วยคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมที่เป็นผลมาจากความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ทำให้บุคคลสามารถสร้างผลงานได้โดดเด่นกว่าเพื่อนร่วมงานอื่น ๆ ในองค์กร (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2547) ในด้าน

พฤติกรรมกรรมการแสดงออก (Individual Behavior) การใช้องค์ความรู้การพัฒนาความเป็นครูวิชาชีพทักษะในการปฏิบัติงาน (A Body of Knowledge) และการรับรู้ในบทบาทหน้าที่ที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน (กิริติ ยศยิ่งยง, 2550) เพราะฉะนั้นความสามารถในการทำบางสิ่งได้เป็นอย่างดี (The Ability to Do Something Well: จาก Longman Dictionary) (กฤษมันต์ วัฒนาณรงค์, 2553)

สมรรถนะเป็นองค์ความรู้ทักษะความสามารถและคุณลักษณะของครูที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานในวิชาชีพครูให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพตามความต้องการขององค์การทางการศึกษาสามารถสร้างผลการปฏิบัติงานที่ดีตามเกณฑ์ที่กำหนด และสามารถปฏิบัติงานในความรับผิดชอบได้มี ประสิทธิภาพมากกว่าผู้อื่น ได้แก่ 1) คุณลักษณะของครู 2) ความรู้ของครู 3) ศาสตร์การสอนของครู

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

การจัดกิจกรรมของครูผู้สอนภาษาบาลีให้มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะการออกแบบกิจกรรมการเรียน การวัดและประเมินผล ดังนี้

1) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ครูผู้สอนภาษาบาลีให้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านมีส่วนร่วมโดยให้นักศึกษาภาษาบาลีได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นในเนื้อหาสาระโดยเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นระหว่างนักศึกษาภาษาบาลีเป็นคู่ หรือแบบกลุ่ม ในระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ครูสอนภาษาบาลีได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพิ่มเติมกับนักศึกษาตามประเด็นที่ได้กำหนดขึ้น

2) ฝึกภาคปฏิบัติ ปฏิบัติการออกแบบกระบวนการเรียนการสอนในชั้นเรียนตามที่ได้กำหนดเป็นวิธีการสอน เทคนิคการสอน ได้ลงมือปฏิบัติการออกแบบกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาภาษาบาลีตามที่ต้องการและได้นำเสนอพร้อมกับการรับข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญในการสอนภาษาบาลี

3) กระบวนการทบทวนองค์ความรู้ เป็นการฝึกให้ครูผู้สอนภาษาบาลีได้มีการแสดงความคิดเห็นต่อการเรียนรู้หรือต่อกิจกรรมการเรียนการสอนที่ได้ร่วมกันออกแบบกระบวนการเรียนรู้ในชั้นประโยค 1-2 และ ชั้น ป.ธ.3 ที่เกี่ยวกับหลักบาลีไวยากรณ์เบื้องต้น และ หลักการแปล

สรุป

กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถของครูสอนภาษาบาลีโดยครูผู้สอนบาลีจะต้องทำหน้าที่เป็นสื่อกลางสามารถดบทยเรียนและลีลาชีวิตของบุคคลต่าง ๆ ในคัมภีร์พระธรรมบทเพื่อไขปริศนาธรรมเชิงธรรมธัญฐานออกมาเป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อให้ นักเรียนได้หลักในการดำเนินชีวิต โดยมีบุคคลต่าง ๆ เป็นแบบอย่างการปฏิบัติ และเชื่อมโยงองค์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มอรรถรส สนุกสนาน และความสนใจในการศึกษาพระบาลีให้เกิดมีแก่นักเรียนมากยิ่งขึ้น นับว่าเป็นบุคลากรสำคัญระดับต้นในการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะชั้นประโยคบาลีเริ่มต้น คือ ชั้นประโยค 1 -2, และ ชั้นประโยค ป.ธ.3 จึงต้องอาศัยครูผู้สอนเป็นหลักในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้พระบาลี เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีในพระบาลีในชั้นนั้น ๆ ทั้งนี้เพราะว่าต้องอาศัยครูที่มีภูมิรู้ลึกซึ้งแตกฉานในภาษาบาลี มีจิตวิญญาณและจิตวิทยาในการปลูก ปลูก กระตุ้น ชักจูง นักศึกษาภาษาบาลีเกิดกุศลฉันทะและกำลังใจในการเรียนอยู่เสมอ ตลอดจนจะต้องคอยดูแลพัฒนาการของนักศึกษาภาษาบาลีและตามติดพฤติกรรมของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนพระบาลีบรรลุวัตถุประสงค์อย่างสมหมาย

การจัดการเรียนการสอนภาษาบาลีนั้นจะต้องสร้างเคล็ดลัทธิวิชาต่างๆ เช่น ขบคิด ทฤษฎีให้แตก แยกประเด็นให้ถูก จับสาระสำคัญของเนื้อหาพระบาลีให้ได้ ดำเนินการสอนไปตามลำดับไม่ววนวนสับสน และมีความพร้อมในการปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงและพัฒนาวิธีการสอนของตนให้สอดคล้องกับอัธยาศัยของนักเรียนอยู่เสมอเนื่องจากครูผู้สอนบาลีจะต้อง

เป็นที่พึงและเป็นที่หวังของนักเรียนพระบาลีได้อย่างแท้จริง และปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อความสนใจในการเรียนการสอนภาษาบาลีที่ใช้จัดการเรียนการสอนของนักศึกษาภาษาบาลีจะต้องรู้เข้าใจ และสามารถใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางหรือรูปแบบการสอนสมัยใหม่ได้สอดคล้องกับความต้องการและง่ายต่อการเรียนพระบาลี ครูผู้สอนจะต้องสร้างจุดสนใจ ทำให้การสอนไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยคุณภาพและประหยัดเวลา คือ การเสริมสร้างแรงจูงใจใหม่ให้นักเรียนเกิดอยากที่จะศึกษาเล่าเรียนพระบาลีกับผู้สอนอย่างมีชีวิตชีวา เช่น มือถือ แท็บเล็ต คอมพิวเตอร์ เป็นสื่อประกอบการสอนได้ด้วย เช่น การไม่เข้าใจบางประเด็นสามารถดูย้อนหลังวิธีการสอนได้ และยังสามารถเป็นเครื่องมือใช้ติดต่อสื่อสารกับอาจารย์ผู้สอนและนักเรียนได้โดยตรงและรวดเร็ว สามารถรับรู้ เข้าใจ และเชื่อมโยง ตลอดจนประยุกต์เนื้อหาบาลีได้อย่างมีบูรณาการ และครูผู้สอนสามารถอธิบายเนื้อหาพระบาลีให้เชื่อมโยงกับวิทยาการสมัยใหม่ได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้คนสมัยใหม่รับรู้ เข้าใจ และเข้าถึงความสัมพันธ์กันได้อย่างสอดคล้องกัน ในแต่ละครั้งควรให้รางวัลแก่ผู้ที่ทำคะแนนได้ดี เข้าใจนักเรียน มีการประมวลความรู้ทุกสัปดาห์ ด้วยการทำข้อสอบ หลักการอ่านภาษาบาลีโดยเริ่มทำความรู้จักกับสระและพยัญชนะในภาษาบาลีการใช้ตัวสะกดและสัญลักษณ์ต่างๆที่มีใช้ในหลักสูตรบาลีโดยครูผู้สอนต้องทำการบ้านเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะเข้าสอนทุกครั้งโดยคิดหาวิธีที่จะอธิบายให้เด็กเข้าใจได้ง่ายและจดจำได้นาน ใช้จอภาพขึ้นแสดงประกอบการสอนแสดงข้อมูลที่เป็นภาพเมื่อนักเรียนไม่รู้จำหรือคิดภาพตามไม่ได้ มีการ Q&A (ถาม-ตอบ) ในเนื้อหาที่เรียนทุกครั้งไม่ว่าจะเป็นเปิดโอกาสให้นักเรียนถามครูหรือผู้สอนถามนักเรียนเพื่อเช็คความเข้าใจ และมีการสอบวัดผลในแต่ละสัปดาห์ทั้งด้านการอ่านและเนื้อหา

การให้รางวัลให้เหมาะสมกับความพยายามและผลลัพธ์ที่เด็กทำออกมาได้เด็กจะได้รู้สึว่าความพยายามไม่สูญเปล่า ต้องมีการทำความเข้าใจกับบุคลิกหรือลักษณะนิสัย ของตัวเด็กเพื่อหาวิธีการสอนแบบเฉพาะเจาะจงที่เหมาะสมกับตัวเด็กโดยจัดหลักสูตรให้มี การอ่านออกเสียงบ่อยบ่อยเพื่อให้เกิดความคุ้นชินซึ่งจะทำให้ง่ายต่อการประเินการอ่านด้วย

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

กระทรวงศึกษาธิการสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2558). นโยบายสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558. กรุงเทพมหานคร: ชุมชน
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2558). สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานนโยบายสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558. กรุงเทพมหานคร: ชุมชน
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ฤกษ์มนต์ วัฒนารงค์. (2553). สมรรถนะวิชาชีพ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ผลิตตำราเรียน
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

กิริติ ศยียงยง. (2550). ชีตความสามารถ : Competency Based Approach. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพมหานคร: มิสเตอร์ก๊อปปี.

ชนสิทธิ์ สิทธิสูงเนิน. (2553). การพัฒนารูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ของอาจารย์ในศูนย์
เรียนรู้ โครงการโครงการมหาวิทยาลัยชีวิต. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต.
สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เชียรศรี วิวิธสิริ. (2534). จิตวิทยาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่. (พิมพ์ครั้งที่ 2), กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ทวีป อภิสิทธิ์. (2529). เส้นทางสู่ผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.

ยุทธนา อักขิโสภา. (2531). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษาตาม
ทฤษฎีของ ผู้บริหารและนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษา. ใน วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.
มหาวิทยาลัยบูรพา.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2547). การปรับใช้สมรรถนะในการบริหาร
ทรัพยากรมนุษย์. เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องสมรรถนะของข้าราชการ.

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2558). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ร่วมสมัย ฉบับราชบัณฑิตย
สภา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานราชบัณฑิตยสภา.

สุจริต เพียรชอบ, (2540). “ลักษณะของครูที่ดี” ขาวสารกองบริการการศึกษา. (มกราคม-
กุมภาพันธ์ 2540).

สุรชาติ สังข์รุ่ง. (2537). การพัฒนาระบบการสรรหาข้าราชการครู. มปป.

- สุรรัตน์ อารักษ์สกุล ก้องโลก. (2561). ศักยภาพ สมรรถภาพครู และจิตวิญญาณความเป็นครู. เรียกใช้เมื่อ 30 มิถุนายน 2568 จาก <https://word5148.files.wordpress.com/2018/10/20509-10.pdf>
- สุวัฒน์ งามยิ่ง. (2547, อ้างอิงใน Hessong and Weeks.1987). คุณลักษณะครูที่ดี-อาจารย์วิทยาลัยสารพัดช่างสังกัดสถาบันอาชีวศึกษา ภาคกลาง 1 และภาคกลาง 5. ใน สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อภิภา ปรัชญพฤทธิ. (2561). การพัฒนารูปแบบการผลิตครูเพื่อรองรับการศึกษายุค 4.0. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อาภรณ์ ภู่วิทยพันธ์. (2558). Competency dictionary. กรุงเทพมหานคร: เอช อาร์ เซ็นเตอร์.